

Bruksela, 14 czerwca 2018 r.
(OR. en)

10128/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0251 (NLE)

ATO 35
CADREFIN 107

WNIOSEK

Od:	Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej, podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU
Data otrzymania:	13 czerwca 2018 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2018) 466 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA RADY ustanawiającego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 466 final.

Załącznik: COM(2018) 466 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 13.6.2018
COM(2018) 466 final

2018/0251 (NLE)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE RADY

**ustanawiające program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni
jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylające rozporządzenie Rady
(UE) nr 1369/2013**

{SWD(2018) 342 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Niniejszy wniosek przewiduje jako datę rozpoczęcia stosowania 1 stycznia 2021 r. i jest przedstawiany Unii składającej się z 27 państw członkowskich, zgodnie z notyfikacją o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej i Euratomu przekazaną przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej, otrzymaną przez Radę Europejską w dniu 29 marca 2017 r.

Przyczyny i cele

Elektrownia jądrowa Ignalina, znajdująca się w pobliżu miasta Visaginas, składa się z dwóch reaktorów kanałowych wielkiej mocy (reaktory RBMK-1500), tego samego typu, co w Czarnobylu. Likwidacja tej elektrowni przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa jądrowego w regionie oraz w całej Unii.

W związku z tym program Ignalina („program”) ma za cel ogólny pomoc Litwie w zarządzaniu wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa radiacyjnego związanymi z likwidacją elektrowni jądrowej Ignalina. Ponadto program ma duży potencjał w zakresie tworzenia wiedzy i wsparcia państw członkowskich UE przy likwidacji elektrowni, w szczególności w przypadku tych państw członkowskich, które muszą dążyć do likwidacji reaktorów jądrowych moderowanych grafitem.

Program był prowadzony przez kilka okresów finansowania i zgodnie z planem ma zostać ukończony do 2038 r. Ważne etapy programu mają zostać zrealizowane przy wykorzystaniu finansowania udzielonego w bieżących wieloletnich ramach finansowych (2014–2020), potrzebne są jednak jeszcze znaczące kwoty na rozwiązanie pozostałych kluczowych kwestii bezpieczeństwa radiacyjnego związanych z likwidacją. Likwidacja tych reaktorów jest pierwszym tego typu działaniem pociągającym za sobą takie wyzwania technologiczne, jak demontaż rdzeni grafitowych oraz późniejsze zarządzanie znacznymi ilościami napromieniowanego grafitu.

Program utworzono w kontekście negocjacji Litwy w sprawie przystąpienia do Unii Europejskiej. Zobowiązanie Litwy do zamknięcia, a następnie likwidacji we wspólnie uzgodnionym terminie dwóch reaktorów jądrowych zaprojektowanych w Związku Radzieckim zostało określone w traktacie o przystąpieniu Litwy⁽¹⁾. W akcie solidarności, uznając, że likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina ma charakter długoterminowy i stanowi wyjątkowe obciążenie finansowe, Unia Europejska zobowiązała się w Protokole 4 do traktatu o przystąpieniu Litwy⁽²⁾ do udzielenia adekwatnej pomocy finansowej, w oparciu o faktyczne

¹ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 33 i s. 944.

² Art. 3 ust. 1 „Uznając, że likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina ma charakter długoterminowy i stanowi dla Litwy wyjątkowe obciążenie finansowe, nieproporcjonalne wobec jej wielkości i możliwości gospodarczych, Unia przez solidarność z Litwą udzieli adekwatnej dodatkowej pomocy Wspólnoty na wysiłek likwacyjny po 2006 roku.” Art. 3 ust. 2 „Program Ignalina będzie w tym celu nieprzerwanie kontynuowany i przedłużony na okres po 2006 roku. Przepisy wykonawcze dla przedłużonego programu Ignalina będą przyjęte [...] i wejdą w życie najpóźniej w dniu zakończenia obecnej Perspektywy finansowej. [...]”. Art. 3 ust. 4 „Dla okresu następnych Perspektyw finansowych, całkowity średni poziom środków dla przedłużonego programu Ignalina musi być odpowiedni. Planowanie środków będzie oparte na rzeczywistych potrzebach finansowych i możliwościach ich wykorzystania.” (Akt przystąpienia z 2003 r., Protokół nr 4 w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie (Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 944)).

potrzeby w zakresie płatności oraz zdolność absorpcyjną, na rzecz likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina.

Litwa wypełniła w wyznaczonym terminie swoje zobowiązanie do zamknięcia reaktorów zawarte w traktacie o przystąpieniu.⁽³⁾ Na podstawie postanowień Protokołu 4 w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina do traktatu o przystąpieniu Litwy⁽⁴⁾ Rada Unii Europejskiej przyjęła po 2006 r. kolejne rozporządzenia^(5,6) w celu wdrożenia likwidacji. Poza wsparciem finansowym UE program Ignalina na początku korzystał ze wsparcia międzynarodowych dawców (państwa członkowskie UE, Norwegia, Szwajcaria), które było wpłacane do Międzynarodowego Funduszu Wspierania Likwidacji Elektrowni Jądrowej Ignalina zarządzanego przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Cel programu zmieniał się na przestrzeni lat, aby lepiej uwzględniać potrzeby i zapewnić bezpieczną likwidacji obiektu: początkowo do 2013 r. pomoc Unii Europejskiej miała na celu wsparcie Litwy zarówno w jej wysiłkach na rzecz zamknięcia i likwidacji przedmiotowych reaktorów, jak i w zmierzaniu się z konsekwencjami wcześniejszego zamknięcia jej instalacji elektrowni jądrowej; później, w 2014 r., zakres programu został ograniczony do działań likwidacyjnych tzn. do działań związanych z bezpieczeństwem; sugeruje się, aby na następnym etapie program był nadal ukierunkowany na działania likwidacyjne obejmujące wyzwania z zakresu bezpieczeństwa radiacyjnego.

Składowanie wypalonego paliwa jądrowego oraz odpadów promieniotwórczych na składowiskach w głębokich warstwach geologicznych nie jest objęte tym programem i leży w zakresie odpowiedzialności państwa członkowskiego zgodnie z dyrektywą Rady 2011/70/Euratom w sprawie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Zgodnie z deklaracją rzymską⁽⁷⁾ budżet UE powinien sprawić, by Europa była bezpieczna i pewna; jest to wymiar, do którego program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych Ignalina już wniósł wkład i do realizacji którego może się nadal przyczyniać. Głównym pozytywnym skutkiem, jaki ma zostać osiągnięty dzięki programowi Ignalina, jest stopniowe ograniczanie zagrożenia radiologicznego dla pracowników, społeczeństwa i środowiska na Litwie i w całej UE.

Program wpisuje się w ramy regulacyjne UE dotyczące bezpieczeństwa jądrowego; szczególnie istotne dla programu są: (i) dyrektywa Rady 2011/70/Euratom ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi; (ii) dyrektywa Rady 2009/71/Euratom

³ Blok 1 elektrowni jądrowej Ignalina został zamknięty w 2004 r., a blok 2 – w 2009 r.

⁴ Zob. przypis nr 2.

⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1990/2006 z dnia 21 grudnia 2006 r. dotyczące wdrożenia Protokołu nr 4 w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie do Aktu przystąpienia Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji, Program Ignalina (Dz.U. L 411 z 30.12.2006, s. 10).

⁶ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013 z dnia 13 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia unijnego dla programu pomocy dotyczącego likwidacji obiektu jądrowego na Litwie (Dz.U. L 346 z 20.12.2013, s. 7).

⁷ Deklaracja przywódców 27 państw członkowskich oraz Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej (25 marca 2017 r.) – <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/pdf>

oraz zmieniająca ją dyrektywa Rady 2014/87/Euratom ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądowego obiektów jądowych; (iii) dyrektywa Rady 2013/59/Euratom ustanawiająca podstawowe normy bezpieczeństwa w celu ochrony przed zagrożeniami wynikającymi z narażenia na działanie promieniowania jonizującego.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawę prawną programu stanowi Protokół nr 4 traktatu o przystąpieniu z 2003 r. ⁽³⁾, zgodnie z którym Unia przez solidarność z Litwą udzieli adekwatnej dodatkowej pomocy Wspólnocie na wysiłek likwidacyjny po 2006 roku.

Ta podstawa prawna została potwierdzona przez Służbę Prawną Rady Unii Europejskiej w ramach procesu przyjmowania rozporządzenia Rady (UE) nr 1369/2013.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Program Ignalina wynika z traktatu o przystąpieniu Litwy i stanowi zobowiązanie Unii Europejskiej na rzecz Litwy. Program wchodzi w zakres stosowania litewskiego krajowego programu na mocy dyrektywy Rady 2011/70/Euratom.

Europejska wartość dodana tego programu była od początku określana w odniesieniu do bezpieczeństwa jądowego i ograniczania ryzyka finansowego. Brak współfinansowania unijnego najprawdopodobniej miałby negatywny wpływ na sam proces likwidacji, co z kolei miałyby bezpośrednie skutki dla bezpieczeństwa pracowników, ogółu ludności i środowiska. Program na obecnym etapie rozwoju wciąż wnosi wartość w tym względzie, biorąc pod uwagę pozostałe wyzwania w zakresie bezpieczeństwa radiacyjnego, ale jego wkład w sposób naturalny maleje wraz z postępami w likwidacji.

Ponadto program może przynieść dodatkową unijną wartość dodaną dzięki silniejszemu ukierunkowaniu na dzielenie się wiedzą, co jest ważne dla zmierzenia się z podobnymi wyzwaniami stojącymi przed innymi państwami członkowskimi w realizacji ich własnych planów likwidacji⁸. Obecnie w Europie zamknięto na stałe ponad 90 reaktorów jądowych, lecz tylko trzy zostały całkowicie zlikwidowane. Poziom doświadczenia w zakresie demontażu reaktorów jądowych w Europie (jak też w innych częściach świata) jest zatem ograniczony. Wkład programu w zapewnienie demontażu reaktorów w Ignalinie doprowadzi do kolejnej generacji niezwykle istotnych doświadczeń i wiedzy fachowej, które mogą być korzystne dla pozostałych projektów likwidacji i będą skutkować zwiększeniem poziomu bezpieczeństwa w UE.

• Proporcjonalność

W następnych wieloletnich ramach finansowych program będzie ukierunkowany na wyzwania w dziedzinie bezpieczeństwa radiacyjnego związane z likwidacją elektrowni jądowej Ignalina, w ramach których można osiągnąć największą europejską wartość dodaną (tj. stopniowy spadek zagrożenia radiologicznego dla pracowników, społeczeństwa i środowiska na Litwie, a także w całej UE).

⁸ Program ten jest obecnie najbardziej zaawansowany w przeprowadzaniu likwidacji reaktorów z rdzeniami grafitowymi i stanowi zobowiązanie wynikające z Aktu przystąpienia z 2003 r., Protokół nr 4 w sprawie elektrowni jądowej Ignalina na Litwie. W oparciu o szczegółowy plan likwidacji program będzie trwał do 2038 r.

- **Wybór instrumentu**

W wyniku przeglądu śródkresowego stwierdzono, że obecne rozwiązanie, (tj. program Ignalina jako specjalny program) zapewnia skuteczne i wydajne wdrażanie programu. Kluczowymi elementami sukcesu są jasno określone role i zakresy odpowiedzialności oraz wzmocnione ramy monitorowania.

W związku z tym Komisja proponuje, aby kontynuować realizację programu w ramach zarządzania pośredniego przez organ wykonawczy poddany ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów (tj. litewską agencję krajową, CPMA).

3. WYNIKI OCEN RETROSPEKTYWNYCH, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny retrospektywne / oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

W przeglądach śródkresowych programu stwierdzono, że obecny program jest spójny z politykami unijnymi mającymi na celu zapewnienie najwyższego poziomu bezpieczeństwa jądowego. Wsparcie unijne zapewnia stałą realizację strategii natychmiastowego demontażu na Litwie oraz zapobiega przeniesieniu nieuzasadnionego obciążenia na przyszłe pokolenia, przy czym stanowi ono ze względów historycznych częściowe odstępstwo od ostatecznej odpowiedzialności państwa członkowskiego za zapewnienie adekwatnych zasobów finansowych w celu likwidacji obiektów jądowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi.

Litwa dokonała skutecznego i wydajnego postępu w procesie likwidacji swoich reaktorów zgodnie z poziomem wyjściowym uzgodnionym w 2014 r. (tj. planem likwidacji). Pojawiły się wyzwania i przeszkody ze względu na złożoność programu, lecz system zarządzania wykazał coraz większą zdolność do ich przewycięzania.

Wykazał on również, że w dzięki finansowaniu unijnemu podczas bieżących wieloletnich ram finansowych poziomy bezpieczeństwa na terenie obiektu ulegną znacznej poprawie. Na Litwie do głównych bieżących zmian w tym obszarze należą stałe postępy w zakresie usuwania wypalonego paliwa jądowego z budynków reaktorów i przygotowania do demontażu napromieniowanego grafitu z rdzenia reaktorów, co jest pierwszym w swoim rodzaju przedsięwzięciem o bezprecedensowej skali.

Po roku 2020 pozyskanie dodatkowych środków potrzebnych do 2038 r. na likwidację elektrowni jądowej Ignalina wymaga uważnego monitorowania, ponieważ luka w finansowaniu jest dość znaczna (1 331 mln EUR).

Przegląd śródkresowy wykazał, że wzrastający poziom wkładu krajowego przyczynia się do zwiększenia rozliczalności i skłania beneficjenta do zachowań na rzecz poszukiwania oszczędności. W analizie stwierdzono również, że wzrastające poziomy wkładu krajowego stanowią konieczny, lecz niewystarczający warunek ustanowienia właściwych zachęt do terminowej i efektywnej likwidacji. Nieokreślenie w przeszłości stóp dofinansowania w podstawie prawnej doprowadziło do powstania niepewności, które zostaną usunięte w projekcie podstawy prawnej na następne wieloletnie ramy finansowe (2021–2027).

Ustanowiona struktura zarządzania zapewniła skuteczne i efektywne wdrożenie programu i zrekompensowała wyżej wymienione niepewności dotyczące aspektów współfinansowania. Kluczowymi elementami sukcesu były jasno określone role i zakresy odpowiedzialności oraz

wzmocnione ramy monitorowania. Analiza umożliwiła również zidentyfikowanie obszarów wymagających dalszego doskonalenia, takich jak:

- (i) silniejsze zaangażowanie państwa członkowskiego (koordynatora programu i koordynatora finansowego) na rzecz zwiększenia odpowiedzialności wraz ze wzmocnioną rozliczalnością podmiotu likwidującego (beneficjent końcowy);
- (ii) usprawnienie procedur w celu poprawy terminowości i skuteczności cyklu zarządzania;
- (iii) zwiększona porównywalność z wynikami innych programów likwidacji obiektów jądrowych.

Pomoc finansowa Unii Europejskiej była od początku wdrażana w ramach zarządzania pośredniego⁽⁹⁾. Komisja wnioskuje, aby nadal powierzać wdrażanie budżetu programu organowi wykonawczemu poddanemu ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów (zarządzanie pośrednie), tj. litewskiej agencji krajowej, CPMA.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Na potrzeby przeglądu śródkresowego programu Komisja rozpoczęła w czerwcu 2017 r. otwarte konsultacje publiczne o przedłużonym czasie trwania wynoszącym 14 tygodni. Konsultacje spotkały się z ograniczonym zainteresowaniem (20 odpowiedzi). Oprócz powyższych konsultacji w lipcu 2017 r. przeprowadzono konsultacje metodą ukierunkowanej ankiety elektronicznej; uzyskano w ten sposób 17 dodatkowych odpowiedzi (jedną z Bułgarii, cztery z Litwy i 12 ze Słowacji) od łącznej liczby 90 zainteresowanych stron, z którymi się skontaktowano. Otrzymane odpowiedzi wyrażały przeważnie pozytywne opinie o programie, lecz nie dostarczyły żadnych dodatkowych nowych danych wejściowych dotyczących programu. Powyższe dwie inicjatywy konsultacji społecznych zostały jednak uzupełnione ukierunkowanymi konsultacjami polegającymi na przeprowadzeniu około 100 rozmów z podmiotami dokonującymi likwidacji obiektów jądrowych oraz istotnymi zainteresowanymi stronami.

- **Wiedza ekspertów zewnętrznych**

W celu opracowania następnych wieloletnich ram finansowych użyto następujących dokumentów jako danych wyjściowych:

- „Support to the mid-term evaluation of the Nuclear Decommissioning Assistance Programmes” (Wsparcie dla przeglądu śródkresowego programów pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych), EY, ocena przygotowana dla DG ds. Energii Komisji Europejskiej, 2018 r.;
- „Nuclear Decommissioning Assistance Programme (NDAP) – Assessment of the robustness of the financing plans considering the economic-financial-budgetary situation in each concerned Member State and of the relevance and feasibility of the detailed decommissioning plans”, Deloitte, NucAdvisor, VVA Europe, badanie przygotowane dla DG ds. Energii Komisji Europejskiej, 2016 r.;
- Sprawozdanie specjalne nr 22/2016 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego „Programy pomocy unijnej na rzecz likwidacji obiektów jądrowych na Litwie,

⁹ Art. 60 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

w Bułgarii i na Słowacji – od 2011 r. poczyniono pewne postępy, lecz wciąż należy zmierzyć się z najpoważniejszymi wyzwaniami”.

- **Ocena skutków**

Zgodnie z rozporządzeniem finansowym oraz wymogami polityki Komisji w zakresie lepszego stanowienia prawa niniejszy program został poddany ocenie *ex ante* (w formie dokumentu roboczego służb Komisji).

- **Uproszczenie**

Obecnie program jest realizowany w ramach zarządzania pośredniego z wykorzystaniem organu wykonawczego poddanego ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów w odnośnym państwie członkowskim (tj. litewskiej agencji krajowej, CPMA). Przegląd śródkresowy programu potwierdził, że stosowane obecnie rozwiązania zapewniają skuteczne i efektywne wprowadzenie w życie programu, w związku z czym będą one kontynuowane w kolejnych wieloletnich ramach finansowych, z pewnymi uproszczeniami dokonanymi na podstawie doświadczeń i wniosków wynikających z przeglądu śródkresowego.

W programie wykorzysta się na przykład wieloletnie programowanie przewidziane w zmienionym rozporządzeniu finansowym. W ten sposób wieloletni szczegółowy plan likwidacji zostanie w najlepszy możliwy sposób wykorzystany jako podstawa dla programowania i monitorowania, a ponadto ulegnie poprawie efektywność i terminowość cyklu programowania. Jeśli chodzi o programowanie, wieloletni charakter programu likwidacji będzie odzwierciedlony przez wprowadzenie wieloletniego programu prac i decyzji w sprawie finansowania. Program może zostać poddany przeglądowi na podstawie wyników oceny. Zgodnie z obecną praktyką finansowanie na mocy niniejszego rozporządzenia może być wykorzystywane do ukończenia projektów ujętych w planie ostatecznej likwidacji elektrowni Ignalina aż do jego daty końcowej. Kolejny przykład związany jest z wprowadzeniem jaśniejszych ram współfinansowania, które zmniejszą niepewność dotyczącą źródła finansowania, usuną konieczność corocznego negocjowania i uzgadniania wkładu krajowego oraz zwiększą odpowiedzialność państwa członkowskiego za program.

Ponadto stosowany będzie jednolity zbiór przepisów, a dodatkowe synergie i komplementarność pomiędzy programami będą wykorzystywane, gdy tylko będzie to możliwe.

Wreszcie Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) i Fundusz Spójności mogłyby wspierać działania wspomagające przemiany społeczne i gospodarcze, w tym również efektywność energetyczną i działania na rzecz energii odnawialnej, jak również pewne inne rodzaje działalności niezwiązane z procesami bezpieczeństwa radiacyjnego. W ten sposób fundusze te mogą generować dodatkową działalność w odnośnych regionach i wykorzystywać wiedzę ekspercką dostępną lokalnie jako główną siłę napędową dla tworzenia miejsc pracy, zrównoważonego wzrostu i innowacji. Należy również zbadać synergię z 9PR lub z programem badawczo-szkoleniowym Euratom w obszarach takich jak rozwój i testowanie technologii, a także szkolenie i edukacja.

- **Prawa podstawowe**

Program nie ma wpływu na prawa podstawowe.

4. WPLYW NA BUDŻET

Proponowany przydział środków budżetowych na lata 2021–2027 ustala się na 552 000 000 EUR (według cen bieżących). Opiera się on na oczekiwanych rocznych wypłatach przewidzianych w planie likwidacji, z uwzględnieniem proponowanych progów współfinansowania unijnego. W poziomie bazowym określono niemal liniową krzywą postępu, stąd przewiduje się w przybliżeniu stałe roczne zaangażowanie i plany wypłat, jak przedstawiono w ocenie skutków finansowych regulacji.

Działania współfinansowane w ramach proponowanego programu finansowego oparte są na szczegółowym planie likwidacji ustanowionym rozporządzeniem Rady (UE) nr 1369/2013. W planie tym określono już zakres programu, końcowe stadium likwidacji oraz datę zakończenia; obejmuje on działania likwidacyjne, związane z nimi harmonogram, koszty oraz wymagane zasoby ludzkie.

Zasoby ludzkie i administracyjne wymagane do zarządzania programem pozostają niezmienione w stosunku do poprzedniego programu.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

System planowania, monitorowania i kontroli będzie w dalszym ciągu udoskonalany i usprawniany w porównaniu z systemem istniejącym. Doświadczenia i wnioski z oceny śródkresowej będą wykorzystywane w celu uproszczenia i stałej poprawy systemu.

W 2014 r. Komisja zmieniła strukturę zarządzania programami na okres wieloletnich ram finansowych 2014–2020 w celu jaśniejszego określenia ról i zakresów odpowiedzialności oraz wprowadzenia rozszerzonych wymogów wobec beneficjentów w zakresie planowania, monitorowania i sprawozdawczości. Zgodnie z tym zmienionym podejściem do zarządzania Litwa wyznaczyła koordynatora programu i koordynatora finansowego (wiceminister lub sekretarz stanu), który jest odpowiedzialny za planowanie, koordynację i monitorowanie programu likwidacji na szczeblu krajowym. Powołano komisję do pełnienia funkcji związanych z monitorowaniem i raportowaniem, której współprzewodniczą przedstawiciel Komisji oraz koordynator programu.

W następnym okresie finansowania wieloletni charakter procesu likwidacji będzie odzwierciedlony przez wprowadzenie wieloletniego programu prac i decyzji w sprawie finansowania zgodnie z proponowanym nowym rozporządzeniem finansowym. Ten proces programowania będzie wyraźnie zsynchronizowany z etapami oceny (ocena okresowa po czterech latach i ocena końcowa pięć lat po 2027 r., kiedy oczekiwane jest zakończenie prac w terenie).

Oceny te będą przeprowadzane zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁽¹⁰⁾, w którym trzy instytucje potwierdziły, że ocena obowiązującego ustawodawstwa i polityk powinna stanowić podstawę dla oceny skutków poszczególnych wariantów dalszych działań. Ocenie będą podlegać wyniki programów w terenie i będzie się ona opierać na wskaźnikach i poziomach docelowych oraz szczegółowej analizie stopnia, w jakim program może zostać uznany za odpowiedni, skuteczny, wydajny,

¹⁰ Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.; Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1–14.

spójny z innymi strategiami UE i zapewniający wartość dodaną UE. Oceny będą obejmowały wnioski z dotychczasowych doświadczeń dotyczące wykrywania braków/problemów lub możliwości dalszego usprawnienia działań lub ich rezultatów, a także możliwości maksymalizacji ich wykorzystania/wpływu.

Obecna praktyka przedstawiania rocznych sprawozdań Parlamentowi Europejskiemu i Radzie będzie utrzymana.

Komisja zamierza nadal powierzać wdrażanie budżetu programu organowi wykonawczemu poddanemu ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów (zarządzanie pośrednie), tj. litewskiej agencji krajowej, CPMA. Ponadto służby Komisji będą kontynuowały praktykę ścisłego śledzenia wdrażania projektu za pomocą przeglądów dokumentacji i przeglądów na miejscu dwa razy w roku oraz uzupełniania zwykłego cyklu planowania, monitorowania i kontroli poprzez weryfikacje tematyczne oparte na zasadzie przeglądu ryzyka.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Art. 3 proponowanego aktu podstawowego określa cel programu na okres wieloletnich ram finansowych 2021–2027. Ten cel szczegółowy odzwierciedla podwójny charakter celu programu: z jednej strony przekłada on unijną wartość dodaną na zwiększenie bezpieczeństwa jądrowego, a z drugiej strony na pogłębioną wiedzę państwa członkowskiego UE na temat procesu likwidacji.

Art. 3, 6, 7 i załącznik łącznie określają ramy zapewniające ukierunkowanie środków UE na działania rzeczywiście realizujące cel programu. Wyjaśniono w nich poziom wspólnego wysiłku, podzielonego pomiędzy UE a Litwę, w zakresie likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina. Art. 7 określa roczny pułap dla płatności z UE jako maksymalną stopę dofinansowania unijnego w wysokości 80 %, w odpowiedzi na zalecenia 3 i 4 Trybunału Obrachunkowego¹¹, wzywając, odpowiednio, Litwę do bycia przygotowaną na wykorzystanie środków krajowych na pokrycie kosztów likwidacji, a Komisję do dążenia do zwiększenia wkładu krajowego. Przepis ten wraz z szacunkami kosztów szczegółowego planu likwidacji zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 1369/2013 stanowi ramy wkładu UE na rzecz Litwy ustanowionego w odpowiednim traktacie o przystąpieniu.

W art. 8 wprowadzono istotne uproszczenie w stosunku do obecnego programu, tj. korzystanie z wieloletniego programu prac, co odzwierciedla charakter programów likwidacji. Chociaż na poziomie programowania przyjęto podejście wieloletnie, w art. 4 ust. 3 przewidziano możliwość utrzymania rocznych zobowiązań budżetowych oraz praktyki przedstawiania rocznych sprawozdań Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, jak opisano w art. 9 ust. 4.

¹¹ Sprawozdanie specjalne nr 22/2016 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, zalecenie 3: Poszanowanie zasady „zanieczyszczający płaci” poprzez zwiększenie krajowego finansowania w latach 2014–2020 i po tym okresie. Trzy odnośne państwa członkowskie powinny uznać swoją rolę w zapewnianiu poszanowania zasady „zanieczyszczający płaci” oraz być przygotowane na wykorzystanie środków krajowych na pokrycie kosztów likwidacji, a także kosztów trwałego składowania, zarówno w bieżącym okresie finansowania, jak i po jego upływie. Zalecenie 4 – Zwiększenie współfinansowania krajowego w okresie finansowania 2014–2020 Komisja powinna dążyć do zwiększenia współfinansowania krajowego w okresie finansowania 2014–2020. Powinna jasno zdefiniować, na przykład w formie decyzji Komisji, „dobrze uzasadnione wyjątkowe” warunki, na podstawie których projekt może być w pełni finansowany przez UE w ramach programów pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych.

Art. 10 określa proces rewizji wieloletniego programu prac w okresie odpowiadającym charakterowi programu i daje Komisji adekwatne narzędzia do wdrożenia środków naprawczych w razie potrzeby.

W załączniku I przedstawiono dokładny opis celu szczegółowego programu. Załącznik I w tabeli 1 przedstawia odpowiedź Komisji na zalecenie 6¹² Trybunału Obrachunkowego, w którym wezwał on Komisję do zezwalania na wykorzystanie finansowania ze strony UE do finansowania wyłącznie kosztów personelu w pełni zaangażowanego w działania związane z likwidacją. Tabela ta służy utrzymaniu unijnego finansowania niezbędnych funkcji, takich jak bezpieczeństwo, przy jednoczesnym wykorzystaniu planów współfinansowania do dopasowania interesów zainteresowanych podmiotów lokalnych i interesów Unii. W załączniku II określono szczegółowe wskaźniki, które należy przedstawić w sprawozdaniu z postępów w realizacji programu w osiąganiu celów w zakresie demontażu i odkażania, gospodarowania odpadami promieniotwórczymi i rozpowszechniania wiedzy.

¹² Sprawozdanie specjalne nr 22/2016 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, zalecenie 6: „Finansowanie przez UE wyłącznie kosztów likwidacji. Komisja powinna zezwolić na wykorzystanie finansowania ze strony UE w ramach programów pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych do finansowania wyłącznie kosztów personelu w pełni zaangażowanego w działania związane z likwidacją”.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE RADY

ustanawiające program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program Ignalina”) oraz uchylające rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Akt przystąpienia z 2003 r., w szczególności art. 3 załączonego do niego protokołu nr 4,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z Protokołem nr 4 do Aktu przystąpienia z 2003 r. w sprawie elektrowni jądrowej Ignalina⁽¹³⁾ Litwa zobowiązała się do zamknięcia bloku 1 oraz bloku 2 elektrowni jądrowej Ignalina do dnia, odpowiednio, 31 grudnia 2004 r. i 31 grudnia 2009 r., a następnie do likwidacji tych bloków.
- (2) Zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Aktu przystąpienia oraz przy wsparciu ze strony Unii Litwa zamknęła dwa bloki w odpowiednich terminach i poczyniła znaczne postępy w kierunku ich likwidacji. Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w celu dalszego obniżenia poziomu zagrożenia radiologicznego. Z dostępnych szacunków wynika, że potrzebne są dodatkowe środki finansowe na ten cel w okresie po roku 2020.
- (3) Działania objęte niniejszym rozporządzeniem powinny być zgodne z obowiązującym prawem unijnym i krajowym. Likwidację elektrowni jądrowej objętej niniejszym rozporządzeniem należy przeprowadzić zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa jądrowego, a mianowicie z dyrektywą Rady 2009/71/Euratom⁽¹⁴⁾, oraz gospodarowania odpadami, a mianowicie z dyrektywą Rady 2011/70/Euratom⁽¹⁵⁾. Ostateczna odpowiedzialność za bezpieczeństwo jądrowe oraz za bezpieczne gospodarowanie wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi spoczywa na Litwie.
- (4) Uznając, że przedwczesne wygaszenie a następnie likwidacja elektrowni jądrowej Ignalina z dwoma blokami reaktorów typu RBMK o mocy 1 500 MW pozostawionymi przez Związek Radziecki nie miały precedensu i stanowiły dla Litwy wyjątkowo duże obciążenie finansowe niewspółmierne w stosunku do rozmiaru i potencjału gospodarczego tego państwa, w protokole nr 4 stwierdzono, że pomoc

¹³ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 944.

¹⁴ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18).

¹⁵ Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48).

Unii w ramach programu Ignalina ma być nieprzerwanie kontynuowana i przedłużona na okres po 2006 r. na czas kolejnych perspektyw finansowych.

- (5) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program”), które stanowią główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami ⁽¹⁶⁾ dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (6) Do tego programu zastosowanie ma rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 2018/... [nowe RF]⁽¹⁷⁾ („rozporządzenie finansowe”). Określono w nim zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień publicznych, wykonania pośredniego, pomocy finansowej i gwarancji budżetowych.
- (7) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁽¹⁸⁾, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95⁽¹⁹⁾, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96⁽²⁰⁾ i rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939⁽²¹⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i dochodzenia, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽²²⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu

¹⁶ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1–14.

¹⁷ [pełny tytuł; odniesienie do Dz.U.].

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

¹⁹ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

²⁰ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

²¹ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

(ETO) oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (8) Niniejsze rozporządzenie nie przesądza o wynikach jakichkolwiek przyszłych procedur dotyczących pomocy przyznawanej przez państwa, które mogą zostać wszczęte zgodnie z art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- (9) Finansowanie na podstawie niniejszego rozporządzenia powinno koncentrować się na działaniach realizujących cele w zakresie likwidacji, przy czym ostateczna odpowiedzialność za bezpieczeństwo jądrowe powinna spoczywać na Litwie.
- (10) Program powinien również zapewnić rozpowszechnianie wiedzy zdobytej w ramach programu we wszystkich państwach członkowskich, przy zapewnieniu koordynacji i synergii z innymi odpowiednimi programami unijnymi na rzecz działań w zakresie likwidacji w Bułgarii, na Słowacji i we Wspólnym Centrum Badawczym Komisji; ponieważ takie środki przynoszą największą wartość dodaną UE.
- (11) Likwidację elektrowni jądrowej Ignalina należy przeprowadzić z wykorzystaniem najlepszej dostępnej fachowej wiedzy technicznej oraz z należytym uwzględnieniem charakteru i specyfikacji technicznych obiektów, które mają zostać zlikwidowane, w celu zagwarantowania bezpieczeństwa i jak największej skuteczności działania, a zatem przy uwzględnieniu najlepszych praktyk międzynarodowych.
- (12) Litwa oraz Komisja powinny zapewnić skuteczne monitorowanie i kontrolę przebiegu procesu likwidacji w celu uzyskania przez Unię jak największej wartości dodanej ze środków przydzielonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, chociaż ostateczna odpowiedzialność za likwidację spoczywa na Litwie. Obejmuje to także skuteczny pomiar postępów i wyników działań, a także wdrażanie środków naprawczych w razie potrzeby.
- (13) Zgodnie z pkt 22 i 23 porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁽²³⁾ zachodzi potrzeba oceny niniejszego programu w oparciu o informacje zgromadzone w ramach konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania programu w terenie.
- (14) Powinna być możliwa zmiana kwoty środków przydzielonych na program, a także okresu programowania na podstawie wyników sprawozdania z oceny śródkresowej.
- (15) Działania współfinansowane na mocy niniejszego rozporządzenia powinny zostać określone w granicach wyznaczonych przez plan likwidacji przedłożony przez Litwę na mocy rozporządzenia Rady (UE) nr 1369/2013⁽²⁵⁾ i jego ewentualne zmienione wersje. W planie tym określono zakres programu, końcowe stadium likwidacji oraz datę zakończenia; obejmuje on działania likwidacyjne, związany z nimi harmonogram, koszty oraz wymagane zasoby ludzkie. W odpowiednich przypadkach Litwa powinna przedstawić zaktualizowane wersje planu Komisji do uwzględnienia przy przygotowywaniu programów prac.
- (16) Program powinien być realizowany w ramach wspólnego wysiłku finansowego Unii i Litwy. Należy ustalić maksymalny próg współfinansowania unijnego zgodnie z praktyką współfinansowania ustaloną w poprzednich programach. Biorąc pod uwagę praktykę porównywalnych programów unijnych i wzmocnienie gospodarki litewskiej,

²³ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

od momentu rozpoczęcia programu likwidacji elektrowni Ignalina do końca okresu realizacji działań finansowanych na mocy niniejszego rozporządzenia unijna stawka współfinansowania nie powinna być wyższa niż 80 % kosztów kwalifikowalnych. Pozostałe współfinansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii, zwłaszcza od międzynarodowych instytucji finansowych i innych dawców.

- (17) Należy zatem uchylić rozporządzenie (UE) nr 1369/2013⁽²⁴⁾.
- (18) Należy odpowiednio uwzględnić sprawozdanie specjalne Trybunału Obrachunkowego nr 22/2016 w sprawie pomocy finansowej Unii na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w Bułgarii, na Litwie i Słowacji, jak również jego zalecenia i odpowiedź Komisji.
- (19) Program wchodzi w zakres stosowania litewskiego krajowego programu na mocy dyrektywy Rady 2011/70/Euratom.
- (20) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania art. 3 niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²⁵⁾.
- (21) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te, ustanowione rozporządzeniem finansowym, określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, gdyż poszanowanie dla praworządności stanowi zasadniczy warunek wstępny należytego zarządzania finansami i skutecznego finansowania przez Unię.
- (22) Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie ze zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, program ten przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia celu ogólnego, w ramach którego wydatki na realizację celów klimatycznych w budżecie unijnym mają wynosić 25 %. Stosowne działania zostaną określone podczas opracowania i wdrażania programu i ponownie ocenione w ramach oceny śródkresowej.
- (23) Rodzaje finansowania i metody realizacji na podstawie niniejszego rozporządzenia należy wybrać na podstawie ich potencjału w zakresie realizacji celów szczegółowych działań oraz uzyskania wyników, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążenia administracyjnego i oczekiwanego ryzyka naruszenia przepisów. Należy rozważyć stosowanie płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i kosztów

²⁴ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1369/2013 z dnia 13 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia unijnego dla programu pomocy dotyczącego likwidacji obiektu jądrowego na Litwie (Dz.U. L 346 z 20.12.2013, s. 7).

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

jednostkowych, a także finansowania niepowiązanego z kosztami, o których mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł .

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie („program”).

Określa ono cele programu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł .

Definicje

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „likwidacja” oznacza działania administracyjne i techniczne podjęte w celu umożliwienia usunięcia z obiektu niektórych lub wszystkich przewidzianych prawem mechanizmów kontrolnych, które mają na celu zapewnienie długoterminowej ochrony ludności i środowiska, w tym ograniczenie poziomów pozostałych nuklidów promieniotwórczych w materiałach i na terenie obiektu;
- 2) „plan likwidacji” oznacza dokument zawierający szczegółowe informacje dotyczące proponowanej likwidacji i obejmujący wybraną strategię likwidacji; harmonogram, rodzaj i kolejność działań likwidacyjnych; stosowaną strategię gospodarowania odpadami, w tym zwolnienia; proponowane stadium końcowe; przechowywanie oraz trwałe składowanie odpadów pochodzących z likwidacji; harmonogram likwidacji; szacunkowe koszty zakończenia likwidacji; oraz cele, oczekiwane wyniki, kluczowe etapy i terminy dla okresu finansowania, a także odpowiadające im kluczowe wskaźniki efektywności, w tym wskaźniki oparte na wartości wypracowanej. Taki plan jest przygotowywany przez posiadacza zezwolenia dla obiektu jądrowego i znajduje odzwierciedlenie w wieloletnich programach prac w ramach programu.

Artykuł .

Cele programu

1. Celem ogólnym programu jest pomoc Litwie w realizacji likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, ze szczególnym naciskiem na zarządzanie wyzwaniami dotyczącymi bezpieczeństwa radiacyjnego likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina, przy jednoczesnym zapewnieniu szerokiego rozpowszechniania we wszystkich państwach członkowskich UE uzyskanej w ten sposób wiedzy na temat likwidacji obiektów jądrowych.

2. Celem szczegółowym programu jest przeprowadzenie demontażu i dekontaminacji urządzeń oraz wałów reaktorów w Ignalinie zgodnie z planem likwidacji, dalsze bezpieczne gospodarowanie odpadami pochodzącymi z likwidacji i odpadami odziedziczonymi, a także rozpowszechnianie zgromadzonej wiedzy wśród zainteresowanych stron w UE.
3. Dokładny opis celu szczegółowego przedstawiono w załączniku I. Komisja może, w drodze aktów wykonawczych, zmienić załącznik I zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 12 ust. 2.

Artykuł .

Budżet

1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi 552 000 000 EUR według cen bieżących.
2. Kwota, o której mowa w ust. 1, obejmuje wydatki związane z pomocą techniczną i administracyjną w ramach realizacji programu, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, w tym systemy informatyczne dla przedsiębiorstw.
3. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.

Artykuł .

Realizacja i formy finansowania

1. Program jest wykonywany według metody zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub według metody zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.
2. Program może zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym.

ROZDZIAŁ II

KWALIFIKOWALNOŚĆ

Artykuł .

Działania kwalifikowalne

Do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3 i w załączniku I.

Artykuł .

Stopy dofinansowania

Ogólna maksymalna stopa dofinansowania unijnego mająca zastosowanie w ramach programu nie przekracza 80 %. Pozostałe finansowanie powinno zostać przekazane przez Litwę i źródła inne niż budżet Unii.

ROZDZIAŁ III

PROGRAMOWANIE, MONITOROWANIE, OCENA I KONTROLA

Artykuł .

Program prac

1. Program jest realizowany w ramach wieloletniego programu prac, o którym mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego.
2. Ten wieloletni program prac odzwierciedla plan likwidacji służący jako punkt wyjścia do monitorowania i oceny programu.

Artykuł .

Nadzór i sprawozdawczość

1. Wskaźniki odzwierciedlające postępy w realizacji programu w odniesieniu do celów określonych w art. 3 przedstawiono w załączniku II.
2. System sprawozdawczości dotyczącej efektywności zapewnia, by dane na potrzeby monitorowania realizacji programu i jego wyników były gromadzone w sposób wydajny, skuteczny i terminowy. W tym celu na odbiorców środków unijnych oraz (w stosownych przypadkach) państwa członkowskie nakłada się proporcjonalne wymagania dotyczące sprawozdawczości.
3. Na koniec każdego roku Komisja sporządza sprawozdanie z postępów w realizacji prac prowadzonych w poprzednich latach i przedstawia je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł .

Ocena

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. Ocena okresowa programu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia okresu określonego w art. 1. W ocenie okresowej poruszona zostanie również kwestia zakresu zmian w wieloletnim programie prac, o którym mowa w art. 8.

3. Po zakończeniu realizacji programu, lecz nie później niż pięć lat po upływie okresu określonego w art. 1, Komisja przeprowadza ocenę końcową programu.
4. Komisja przekazuje wnioski z ocen, wraz ze swoimi uwagami, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł .

Audyty

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii i wkładu krajowego przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii, stanowią podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego.

Artykuł .

Komitet

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

W przypadku gdy opinia komitetu ma być uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez osiągnięcia rezultatu, gdy przed upływem terminu na wydanie opinii zdecyduje o tym przewodniczący komitetu lub wniesie o to zwykła większość członków komitetu.

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł .

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania działań i ich wyników) poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z programem, jego działaniami i wynikami. Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 3.

Artykuł .

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) nr 1369/2013 traci moc.

Artykuł .

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację ani modyfikację działań na mocy rozporządzenia (UE) nr 1369/2013, które nadal stosuje się do danych działań aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na program można również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi w ramach poprzedniego programu objętego rozporządzeniem (UE) nr 1369/2013.
3. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 4(2), aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł .

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

- 1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy
- 1.2. Dziedziny polityki w strukturze ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa
- 1.3. Charakter wniosku/inicjatywy
- 1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy
- 1.5. Okres trwania działania i jego wpływ finansowy
- 1.6. Planowane tryby zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

- 2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości
- 2.2. System zarządzania i kontroli
- 2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

- 3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ
- 3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki
 - 3.2.1. *Synteza szacunkowego wpływu na wydatki*
 - 3.2.3. *Szacunkowy wpływ na środki administracyjne*
 - 3.2.5. *Udział osób trzecich w finansowaniu*
- 3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Rozporządzenie Rady ustanawiające program pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych elektrowni jądrowej Ignalina na Litwie na lata 2021–2027

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa (*klaster programów*)

Bezpieczeństwo jądrowe

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

☐ nowe działanie

☐ nowe działanie, będące następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego⁽²⁶⁾

☒ przedłużenie bieżącego działania

☐ połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.4.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Program Ignalina spełnia wymogi swojej podstawy prawnej (tj. traktatu o przystąpieniu Litwy, a w szczególności protokołu nr 4 i art. 56 Aktu przystąpienia z 2003 r.).

1.4.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Jako warunek przystąpienia do UE Litwa zobowiązała się do zamknięcia, a następnie likwidacji reaktorów jądrowych takiego typu jak w Czarnobylu w elektrowni jądrowej Ignalina. W akcie solidarności z Litwą Unia Europejska zobowiązała się w traktacie o przystąpieniu Litwy do zapewnienia pomocy finansowej na likwidację elektrowni jądrowej Ignalina.

Działania w zakresie likwidacji są realizowane, a ich zakończenie przewidziano na rok 2038. W interesie Unii leży kontynuacja wsparcia finansowego na rzecz likwidacji, przyczyniającego się do zapewnienia najwyższego poziomu bezpieczeństwa działań. Program zapewnia znaczne i trwałe wsparcie w zakresie zdrowia pracowników i społeczeństwa, zapobiegania degradacji środowiska i zapewnienia rzeczywistych postępów w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

²⁶

O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

1.4.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

Przeprowadzono ocenę śródkresową programów pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych. W ocenie śródkresowej uwzględniono i oceniono wyniki i skutki, efektywność wykorzystania zasobów oraz wartość dodaną dla UE. Komisja zebrała na potrzeby oceny śródkresowej odpowiednie informacje i dane przy szerokim zaangażowaniu najważniejszych zainteresowanych stron (tj. ministerstw, organów wykonawczych, podmiotów zajmujących się likwidacją obiektów jądrowych, członków komitetu ds. programów pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych).

Wnioski z oceny śródkresowej programów pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych można podsumować w następujący sposób:

Spójność z politykami UE. Wsparcie unijne zapewnia stałą realizację strategii natychmiastowego demontażu na Litwie oraz zapobiega przeniesieniu nieuzasadnionego obciążenia na przyszłe pokolenia, przy czym stanowi ono ze względów historycznych częściowe odstępstwo od ostatecznej odpowiedzialności państwa członkowskiego za zapewnienie adekwatnych zasobów finansowych w celu likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami promieniotwórczymi. Plan likwidacji elektrowni jądrowej Ignalina został zmodyfikowany przez Litwę w 2013 r. w ramach przygotowań do wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020: datę końcową programu przesunięto o dziewięć lat z 2029 na 2038 r.

Postępy. Litwa dokonała skutecznego i wydajnego postępu w procesie likwidacji dwóch reaktorów jądrowych moderowanych grafitem zgodnie z uzgodnionym poziomem wyjściowym (tj. planem likwidacji).

Bezpieczeństwo. W wyniku finansowania unijnego w ramach WRF zostaną osiągnięte znacznie wyższe poziomy bezpieczeństwa na terenie obiektów.

Zakres finansowy. Luka w finansowaniu po 2020 r. wynosi ok. 1 331 mln EUR w przypadku programu Ignalina.

Wkład krajowy. Osiągnięte poziomy wkładu krajowego wydają się odpowiednie do utrzymania właściwej skuteczności; współfinansowanie nie jest jednak określone w podstawie prawnej, co powoduje niepewność, którą należy zlikwidować. Ponadto w analizie stwierdzono, że zwiększenie poziomów wkładu krajowego stanowi konieczny, lecz niewystarczający warunek do zapewnienia właściwych zachęt do terminowej i efektywnej likwidacji. Większy wpływ na osiągnięcie tego celu miałyby bezpośrednie przeniesienie ryzyka (przekroczenie kosztów, opóźnienia) na Litwę. Praktyka ta została już do pewnego stopnia wprowadzona w ramach obecnych WRF tam, gdzie było to możliwe.

Zarządzanie. Ustanowiona struktura zarządzania zapewniła skuteczne i efektywne wdrożenie programu Ignalina i zrekompensowała wyżej wymienione niepewności dotyczące aspektów związanych z wkładem krajowym.

Cele. Wszelkie finansowanie po 2020 r. powinno koncentrować się na wyraźnych celach w zakresie bezpieczeństwa monitorowanych za pomocą specjalnych wskaźników skuteczności działania.

Zdobywanie wiedzy. Ponadto dotychczasowe doświadczenia z projektów realizowanych w ramach programu Ignalina na Litwie, a także w ramach programu Kozłoduj w Bułgarii i programu Bohunice na Słowacji, stanowią solidną podstawę wiedzy w UE w zakresie prowadzenia bieżących i przyszłych działań

likwidacyjnych. Te współfinansowane przez UE programy mogą stać się solidnym punktem odniesienia dla kwestii związanych z zarządzaniem i praktyk w zakresie zarządzania, takich jak metody szacowania kosztów lub planowanie kosztów oraz utrzymujące się wyzwania technologiczne, takie jak demontaż reaktorów jądrowych moderowanych grafitem i późniejsze zarządzanie znacznymi ilościami napromieniowanego grafitu.

1.4.4. Spójność z innymi właściwymi instrumentami oraz możliwa synergia

W regionie Visaginas można wykorzystać inne dostępne instrumenty UE, takie jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) i Fundusz Spójności, co zapewni komplementarność z programem Ignalina. Na przykład fundusze te mogłyby wspierać działania wspomagające przemiany społeczne i gospodarcze, w tym również efektywność energetyczną i działania na rzecz energii odnawialnej, jak również pewne inne rodzaje działalności niezwiązane z procesami bezpieczeństwa radiacyjnego. W ten sposób fundusze te mogą generować dodatkową działalność w regionie i wykorzystywać wiedzę ekspercką dostępną lokalnie jako główną siłę napędową dla tworzenia miejsc pracy, zrównoważonego wzrostu i innowacji. Należy również zbadać synergię z 9PR lub z programem badawczo-szkoleniowym Euratom w obszarach takich jak rozwój i testowanie technologii, a także szkolenie i edukacja.

1.5. Okres trwania działania i jego wpływ finansowy

☒ **ograniczony czas trwania**

- ☒ działanie trwa od 2021 r. do 2027 r.
- ☒ Okres trwania wpływu finansowego: od 2021 r. do 2027 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania

☐ **nieograniczony czas trwania**

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.6. Planowane tryby zarządzania²⁷

☐ **Bezpośrednie zarządzanie** przez Komisję

- ☐ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;
- ☐ przez agencje wykonawcze

☐ **Zarządzanie dzielone** z państwami członkowskimi

☒ **Zarządzanie pośrednie** poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- ☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;
- ☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);
- ☐ EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;
- ☐ organom, o których mowa w art. 208 i 209 rozporządzenia finansowego;
- ☒ podmiotom prawa publicznego;
- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile zapewniają one odpowiednie gwarancje finansowe;
- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego oraz które zapewniają odpowiednie gwarancje finansowe;
- ☐ osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.
- *W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi”.*

Uwagi

Organ wykonawczy poddany ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów na Litwie dla programu Ignalina – centralna agencja zarządzająca projektem (CPMA) – będzie nadal pełnić rolę organu wykonawczego w WRF na lata 2021–2027.

²⁷

Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Należy określić częstotliwość i warunki.

Komisja monitoruje realizację programu Ignalina za pomocą umowy o delegowaniu zadań zawartej z organem wykonawczym poddanym ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów (np. centralna agencja zarządzająca projektem – CPMA) oraz poprzez przeglądy dokumentacji. Komisja przeprowadza okresowo i w oparciu o przeglądy ryzyka niezależne weryfikacje tematyczne.

Do śledzenia rzeczywistych postępów i wyników używane jest również narzędzie do zarządzania wartością wypracowaną.

Litwa uczestniczy w działaniach monitorujących za pośrednictwem komitetu monitorującego, któremu współprzewodniczą przedstawiciel Komisji i koordynator programu (wiceminister ds. energii Republiki Litewskiej). Głównym zadaniem komitetu monitorującego jest przegląd i zatwierdzanie półrocznych sprawozdań monitorujących.

Dwa razy w roku urzędnicy Komisji odbywają wizyty na miejscu w celu sprawdzenia postępów rzeczowych.

Ocena okresowa powinna zostać przeprowadzona nie później niż w 2024 r.

Ocena końcowa powinna zostać przeprowadzona nie później niż w 2032 r.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. *Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli*

W wyniku oceny śródkresowej programu pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych wykazano, że obecna struktura zarządzania zapewnia skuteczną i wydajną realizację programów. Kluczowymi elementami sukcesu są jasno określone role i zakresy odpowiedzialności oraz wzmocnione ramy monitorowania.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Ryzyko związane z realizacją programów jest ewidencjonowane na podstawie przeglądów dokumentacji, odbywających się dwa razy w roku wizyt monitorujących na miejscu oraz stosowania narzędzia do zarządzania wartością wypracowaną, co pozwala na wczesne wykrywanie opóźnień i kosztów dodatkowych. Ryzyko ocenia się następnie zgodnie z procedurą, w ramach której preferuje się podejście ilościowe. Rejestr ryzyka i związane z nim działania są poddawane przeglądowi i ewidencjonowane co najmniej dwa razy w roku. Najważniejsze rodzaje ryzyka związane z realizacją projektów są monitorowane równolegle z istniejącymi systemami zarządzania ryzykiem organów wykonawczych i beneficjentów.

Przegląd ryzyka dostarcza informacji pozwalających opracować podejście do monitorowania i kontroli oparte na analizie ryzyka, obejmujące aktualizację wymogów dotyczących sprawozdawczości w celu skoncentrowania się na obszarach ryzyka, określenia priorytetów wizyt monitorujących oraz wprowadzenia dodatkowych tematycznych weryfikacji.

Na poziomie zarządzania programem najbardziej znaczącym zidentyfikowanym ryzykiem jest to, że krajowy wkład w finansowanie programu nie osiągnie wyższego poziomu docelowego w odniesieniu do obecnego poziomu. W związku z tym w akcie podstawowym należy wprowadzić ściśle określone stawki współfinansowania i wzmocnione ramy kontroli w celu zapewnienia dostępności wkładu krajowego.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

W oparciu o ocenę najbardziej istotnych kluczowych wskaźników i wyników kontroli DG ds. Energii oceniła opłacalność i efektywność systemu kontroli i doszła do pozytywnych wniosków dotyczących 2017 r. Podobne warunki zostaną zapewnione w kolejnych WRF.

Wskaźnik opłacalności uwzględnia koszty nadzoru (obejmujące czas pracy personelu przydzielony na te zadania oraz w stosownych przypadkach umowy szczegółowe bezpośrednio związane z zadaniami nadzorczymi) różnych podmiotów na szczeblu Komisji.

W 2017 r. szacowany skonsolidowany wskaźnik opłacalności (tj. łącznie dla wszystkich podmiotów, którym powierzono realizację zadań) utrzymywał się na ogólnie stabilnym poziomie.

Obserwowane różnice w kosztach kontroli organów wspierających likwidację obiektów jądrowych (EBOR, CPMA) odzwierciedlają stopniowe przechodzenie na krajowe kanały realizacji na Litwie oraz wynikający z tego zwiększony poziom nadzoru i monitorowania programu.

Szacunki z 2016 r. i wcześniejsze obejmowały opłaty uiszczone na rachunek podmiotów, którym powierzono realizację programu pomocy na rzecz likwidacji obiektów jądrowych. Opłaty te są uwzględnione w kosztach na poziomie jednostki przedstawionych poniżej, ale w celu zachowania spójności zostały również uwzględnione przy obliczaniu wskaźnika kosztów kontroli.

Podmiot	Koszt kontroli na szczeblu Komisji	Kontrolowana kwota
EBOR	0,32 mln EUR (+ opłaty uiszczone 2,14 mln EUR)	239,8 mln EUR
CPMA	0,23 mln EUR (+ opłaty uiszczone 1,24 mln EUR)	87,44 mln EUR

Oczekiwany poziom ryzyka błędów szacowano na 0,5 %. W 2017 r. DG ds. Energii przeprowadziła tematyczną weryfikację procedur udzielania zamówień publicznych realizowanych przez organy wykonawcze; wynik tej weryfikacji był pozytywny.

2.3. **Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom**

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony.

DG ds. Energii opracowała i wdraża od listopada 2013 r. własną strategię w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, zgodnie z wytycznymi określonymi w metodyce OLAF. Kolejne aktualizacje tej strategii miały miejsce w październiku 2015 r. (na lata 2016–2017) i w grudniu 2017 r. (na lata 2018–2019). Strategia ta jest zgodna ze

zmienionymi ramami kontroli wewnętrznej (C(2017) 23730). DG ds. Energii zobowiązała się do aktualizowania swojej strategii w zakresie zwalczania nadużyć finansowych co dwa lata.

Obecna strategia opiera się na analizie narażenia na ryzyko nadużyć finansowych i ma na celu ustalenie rodzajów ryzyka nadużyć finansowych typowych dla DG ds. Energii i zrozumienie ich w szerszym kontekście. W przeprowadzonej ocenie stwierdzono, że DG ds. Energii podlega jedynie umiarkowanemu lub niewielkiemu poziomowi ryzyka związanego z nadużyciami finansowymi, to znaczy nie stwierdzono żadnych znaczących lub krytycznych rodzajów ryzyka.

Uzupełnieniem kontroli mających na celu zapewnienie legalności i prawidłowości transakcji jest plan działania dołączony do strategii.

Plan działania zapewnia w szczególności:

istnienie wewnętrznych przepisów dotyczących postępowania w przypadku podejrzeń nadużyć finansowych i sprawozdawczości w tym zakresie;

jasny podział obowiązków związanych z działaniami w zakresie zwalczania nadużyć finansowych pomiędzy działami i jednostkami;

uwzględnianie potencjalnego ryzyka nadużyć finansowych w rocznej ocenie ryzyka dotyczącego planu zarządzania;

regularne uczestnictwo w sieci prewencji oraz wykrywania nadużyć finansowych i w posiedzeniach Komitetu ds. Nadużyć Finansowych i Nieprawidłowości, jak również kontakty z innymi dyrekcjami generalnymi i służbami;

funkcjonowanie stanowiska lokalnego koordynatora ds. zwalczania nadużyć finansowych, zgodnie ze wspólnym planem działania dla obszaru badań naukowych;

odpowiedni poziom współpracy z OLAF.

Poprzedni plan działania w zakresie zwalczania nadużyć finansowych na 2017 r. został skutecznie wdrożony. W kolejnych strategiach DG ds. Energii w zakresie zwalczania nadużyć finansowych uznano znaczenie świadomości pracowników oraz stosunków z organami wykonawczymi, jak również zmian ram współpracy pomiędzy OLAF a Komisją oraz pomiędzy DG ds. Energii a innymi dyrekcjami generalnymi odpowiedzialnymi za badania naukowe. Wdrażanie strategii podlega monitorowaniu i sprawozdawczości przedstawianej co najmniej dwa razy w roku kierownictwu DG ds. Energii.

Wskaźniki związane z utrzymaniem i aktualizacją strategii, regularnością składania sprawozdań kierownictwu oraz zwiększeniem świadomości pracowników pokazują, że strategia jest skutecznym narzędziem prewencji i wykrywania nadużyć finansowych, ale dalsze wysiłki dotyczące podnoszenia świadomości pracowników powinny być stale kontynuowane. W latach 2016–2017 opracowano program działań zwiększających świadomość, obejmujący dopasowane do potrzeb inicjatywy związane z głównymi działaniami i celami polityki DG ds. Energii. W 2017 r. inicjatywy koncentrowały się na ukierunkowanych spotkaniach oraz warsztatach oceniania narażenia. Zapobieganie nadużyciom finansowym było również tematem regularnie poruszanym w biuletynie kontroli wewnętrznej. Pakiet informacyjny dostępny był na specjalnej stronie intranetowej.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Dział(y) wieloletnich ram finansowych i proponowane nowe linie budżetowe po stronie wydatków

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer 1 „Likwidacja obiektów jądrowych (Litwa)”	Zróżn. / Niezróżn. ²⁸ .	z państw EFTA ²⁹	krajów kandydujących ³⁰	państw trzecich	w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. b) rozporządzenia finansowego
5	Program Ignalina [12.03]	Zróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE

²⁸ Środki zróżnicowane / środki niezróżnicowane

²⁹ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu.

³⁰ Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

3.2.1. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki³¹

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	5	„Likwidacja obiektów jądrowych (Litwa)”
---	----------	---

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po 2027 r.	SUMA
Środki operacyjne	Środki na zobowiązania	(1)	72,500	71,400	78,300	83,600	83,700	80. 100	82. 400	-	552,000
	Środki na płatności	(2)	-	-	-	-	90,000	90,000	90,000	282,000	552,000
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na program ³²	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(3)									
OGÓŁEM środki przydzielone na program Środki na zobowiązania	Środki na zobowiązania	=1+3	72. 500	71. 400	78. 300	83. 600	83. 700	80. 100	82. 400	-	552,000
	Środki na płatności	=2+3	-	-	-	-	90,000	90,000	90,000	282,000	552,000

³¹ Suma poszczególnych kwot może nie być równa łącznej kwocie ze względu na zaokrąglenia.

³² Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne”
---	----------	---------------------------

Niniejszą część uzupełnia się przy użyciu „danych budżetowych o charakterze administracyjnym”, które należy najpierw wprowadzić do załącznika do oceny skutków finansowych regulacji (załącznik V do zasad wewnętrznych) przesyłanego do DECIDE w celu konsultacji między służbami.

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po 2027 r.	SUMA
Zasoby ludzkie		0,429	0,429	0,429	0,429	0,429	0,429	0,429		3,003
Pozostałe wydatki administracyjne		0,065	0,065	0,065	0,065	0,065	0,065	0,065		0,455
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych		0,494	0,494	0,494	0,494	0,494	0,494	0,494		3,458

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po 2027 r.	SUMA
OGÓŁEM środki z wszystkich DZIAŁÓW wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	72,994	71,894	78,794	84,094	84,194	80,594	82,894	0	555,458
	Środki na płatności	0,494	0,494	0,494	0,494	90,494	90,494	90,494	282,000	555,458

3.2.2. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
-----	------	------	------	------	------	------	------	--------

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	0,429	0,429	0,429	0,429	0,429	0,429	0,429	3,003
Pozostałe wydatki administracyjne	0,065	0,065	0,065	0,065	0,065	0,065	0,065	0,455
Suma częściowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	0,494	0,494	0,494	0,494	0,494	0,494	0,494	3,458

poza DZIAŁEM 7 ³³ wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie								
Pozostałe wydatki administracyjne								
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych								

OGÓŁEM	0,494	0,494	0,494	0,494	0,494	0,494	0,494	3,458
---------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Potrzeby w zakresie środków administracyjnych zostaną pokryte ze środków już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

³³

Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

3.2.2.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

Lata	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)							
W centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji	3	3	3	3	3	3	3
Delegatury							
Badania naukowe							
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC) – CA, LA, SNE, INT i JED ³⁴							
Dział 7							
Finansowanie z DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	- w centrali						
	- w delegaturach						
Finansowanie ze środków przydzielonych na program ³⁵	- w centrali						
	- w delegaturach						
Badania naukowe							
Inne (określić)							
SUMA	3	3	3	3	3	3	3

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	
Personel zewnętrzny	

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

³⁴ CA = personel kontraktowy; LA = personel miejscowy; SNE = oddelegowany ekspert krajowy; INT = personel tymczasowy; JED = młodszy oddelegowany ekspert.

³⁵ W ramach podpułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”).

3.2.3. Udział osób trzecich w finansowaniu

- ☒ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- ☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich zgodnie z poniższymi szacunkami:

Środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Lata	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- ☒ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody.
- ☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
 - ☐ wpływ na zasoby własne
 - ☐ wpływ na dochody inne

Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków ☐

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Wpływ wniosku/inicjatywy ³⁶						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Artykuł							

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

—

³⁶ W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.